

CVETJE

z vertov svetega Frančiška.

IV. leto

V Gorici, rožni cvet 1883.

6. zvezek.

Iz nekega govora kardinala Alimonda o tretjem redu svetega Frančiška.

V trumah hitimo v tretji red, napravimo veliko vojsko, ta sama nas bo rešila! Ako smem o samem sebi govoriti, tedaj izpovem očitno, da blagoslavljam vedno tisti dan, ko sem prejel pas serafinskega očeta. Od svoje prve mladosti častil in ljubil sem posebno tega svetnika, kaker hitro mi je pobožna mati povedala o velikem služabniku božjem. In ko sem bil pozneje mladenič ter sem čutil v sebi poklic do duhovskega stanu, sem videl v Frančišku vzvišeni vzor svojega duhovskega življenja in delanja. Spoznal sem v njem velikega oznanjevalca svetega evangelija, vnemajočega pridigarja svetega križa, gledal sem, kako je v 13. stoletju ta apostelj narode nazaj vodil v sveto cerkev, kako je spreobračal grešnike, dobre pa spodbujal k stanovitnosti. In zdaj, ko sem se postaral, zdaj, ko kardinal, sem v svojem namenu le še bolj poterjen; v slavo in čast si štejem, da sem v tretjem redu, ker spoznavam, da ravno iz njega se razliva neizmeren blagoslov nad naša ljudstva; v tretjem redu vidim zdravilo, katero so nam dala nebesa ravno proti bolezni današnjega časa.

Svetega Antona čudeži.

VI. Bolni.

24.

Gospod Frančišek Čimante, kanonik v Adriji priča o sledečem čudežu. Njegov brat Miklavž je imel hčerko, ki mu je zbolela, ko je bila dva meseca stara. Lotil se je deklice hud kerč. Štiri mesece je že vbožica terpela naj hujše bolečine, izgubila je vid, vtripala z očmi ter neprenehoma migala ž njimi. Zdravniki so hoteli z razbeljenim železom vstaviti vtripanje, ali gospod Frančišek in stariši niso pripustili, da bi otroka tako grozovito martrali. Mejtrem gre gospod Frančišek v Rovig in v Padovo. Obišče svetišče svetega Antona ter stori obljubo v imenu otroka, da bodo darovali štiri sveče, nesli deklico k svetnikovemu altarju v Adriji, kjer se bo brala maša svetniku na čast ter oblekli jo v ponižno meniško obleko, če ozdravi. Komaj je storil to obljubo, pojenja vtripanje, od dne do dne se naglo zmanjšuje bolezen in kmalu ozdravi deklica popolnoma. Ko se verne gospod Frančišek domov, izpolni obljubo, in nato pošlje tudi v Padovo lastnoročno spisano spričevalo, v poterjenje čudeža, ki se je zgodil na priprošnje svetega Antona.

25.

V nekem gradu kolonjske okolice je neki dečak leta 1667 imel gnojne bramorje. Tako veliki so bili, da se mu je vsled njih glava nagnila na ramo in hude bolečine je terpel. Stariši so storili zanj vse, kar so le mogli, poskusili so vsakoverstna zdravila, ali nič mu niso koristila. Sliši pa neki manjši brat o tej bolezni in svetuje, da naj opravi dečak devetdnevnicu na čast svetemu Antonu. Hlapčič sluša in cela družina opravlja ž njim skupaj to pobožnost. Mej tem se mu dan za dnevom zmanjšujejo bramorji, in deveti dan izginejo popolnoma.

26.

Leta 1687, meseca listopada, je zbolel v Brešiji neki plemeniten gospod za vročico. Že je čutil, da so njegove moči pri kraju. Zdravila, ki jih je rabil, mu niso nič pomagala; zato se oberne do svetega Antona ter obljubi, da hoče sè svojo ženo obiskati svetišče

v Padovi, če zadobi ljubo zdravje. Nato začne devetdnevnicu svetniku na čast, žena pa jo opravlja v cerkvi pri altarju svetemu Antonu posvečenem. Precej prvi terek sprejme žena svete zakramente, in ko pride domov, najde moža zdravega. Skupaj gresta potem v Padovo ter se priserčno zahvaljujeta svetniku za milost, ki sta jo prejela.

27.

Leta 1683, meseca sušca, je prišel gospod Miklavž Grassi v Rim, ko je popotoval v službenih opravilih kraljevega namestnika napolitanskega v Toskano. Zadnje pustne dni mu zboli sin tako močno, da že čez nekaj dni zdravniki obupajo. Žena tega gospoda pa je bila pobožna častivka svetega Antona, in tudi sinovi je bila vcepila v serce pobožnost do njega; od tega mogočnega služabnika božjega je tedaj pričakovala ozdravljenja, in ni se motila. Ko je bil sin, Filip po imenu, v največi smertni nevarnosti ter je bilo videti terpljenje najhujše, sliši mati naenkrat, da zakliče: „Sveti Anton!“ Mati se vse skerbna hitro približa, ali sin ji da znamenje, da naj gre proč; videti je bilo, kaker bi ji hotel braniti, da naj ga ne moti v veliki tolažbi. Mati pazi nanj in kmalu zopet sliši, kako kliče: „Ah, sveti Anton!“ Zdaj vpraša vnovič, kaj je, in sin ji pove, da se mu je prikazal svetnik z belimi in erdečimi cveticami in z božjim detetom, sedečim na knjigi, ter ga je tolažil; več ni vedel povedati. Čez nekoliko dni potem je bil Filip popolnoma zdrav.

28.

Blizu Arčella je stanovala neka žena, po imenu Antonija Bufoni. Bilo je leta 1853. Osem let je bilo že preteklo, odkar je zbolela. Več bolezní skupaj je imela; osem mesecev je ni pustila merzlica; zlasti zadnje tri mesece jo je hudo nadlegovala. Večkrat je omedlela; nepremakljivo je ležala na postelji in ni se mogla gani, da ne bi terpela najhujši bolečine po celem životu. Nihče ni mislil, da bo še katerikrat zdrava, le ona sama je zaupala; govorila je, da bo na praznik svetega Antona prejela presveto Rešno Telo v cerkvi, kjer je vmerl svetnik, ki ga je vedno častila. Ljudje so mislili, da se ji v glavi meša, ko so jo slišali tako govoriti; ali, kaj se zgodi? Na večer 12. rožnika ji nekoliko odleže; drugi dan, na praznik svetega Antona, je šla že lahko na voz ter se je peljala v svetišče svetega Antona k maši. Ko je bilo zavživanje, je pristopila Antonija brez ptuje pomoči k mizi Gospodovi. Po svetem

obhajilu poljubi svetinje svetnikove in popolnoma zdrava se verne domov.

29.

Papež Inocencij XI. (1676—1689) je poslal pomožno armado Benečanom, ko so se vojskovali v Dalmaciji zoper Turke. Poveljnik papeževe vojske je bil grof Mirola. Oblegali so mesto Šibenik in tukaj zadene grofa kugla v nogo ter mu razdrobi piščal. Rana je bila strašna; zdravniki so poskušali vse, kar le mogoče, pa niso mogli pomagati. Meso je jelo gnjiti in prisad je pritisnil. Grof je poterpežljivo prenašal bolečine, ali ko vidi, da mu ne more noben človek več pomagati, se oberne z naj večim zaupanjem do nebeškega pomočnika, do svetega Antona. Dá si prinesiti svetnikovo podobo ter dotekniti se ž njo rane; mejtem moli: „K tebi se zatečem, o sveti Anton, ako ravno sem nevređen grešnik; pa ti si Bogu tako ljub, da vse moreš, in tako dober do mene, da me hočeš gotovo ozdraviti.“ Komaj je to izgovoril, že se čuti veliko boljšega in v nekoliko dneh je bila noga zdrava in močna. Svetniku na čast se je ta čudež povsod razglasil.

30.

V Trevizu je neki ženi, z imenom Venecijana, zrastle velika gerba na persih. Dve leti jo je že imela in vsa je bila skerčena; če je hodila je imela glavo pripognjeno do kolen. Naposled gre vboga pomoči iskat v Padovo, h grobu svetega Antona. Tri dni zaporedoma moli in prosi svetnika, da bi ji pomagal ter jo ozdravil. In glejte, konec tretjega dne ji izgine gerba, žena povzdigne glavo in vidi, da je popolnoma zdrava. Zahvali se priserčno svetniku in ko je bil čudež poterjen, se verne vesela na svoj dom.

31.

Leta 1683 je bil neki Marko Malvolti pri prepiru smertno ranjen. Zdravniki so terdili, da ni mogoče, da bi ozdravel. Obišče pa bolnika neki frančiškan konventual, ki ga blagoslovi ter mu pomaže rane z oljem, vzetim iz svetilnice, ki gori pred grobom svetega Antona v Padovi. Ko pride drugo jutro ranocelnik, vidi ranjenega ozdravljenega; ostala mu je samo proga v znamenje velike milosti, ki mu jo je Bog izkazal po svetem Antonu.

32.

Neka gospa iz Forlija je imela na glavi tvor, velik kaker pest. Deset let ji je že rastel; življenje njeno je bilo v veliki ne-

varnosti. Posvetuje se z naj bolj učenimi zdravniki, rabi vsakoverstna zdravila, ali vse je bilo zastoj. Zdaj obljubi svetemu Antonu, da hoče sè srebernim dratom prepreči njegov grob, če ozdravi. Kmalu nato zaspi; v sanjah se ji zdi, da vidi svetega Antona, ki razdeljuje tvor na štiri dele ter jo pusti zdravo, ko izgine. Prebudi se, in kaker je videla v sanjah, se ji odpre tvor na štirih krajih in ko ji izteče vunkaj gnoj, je kmalu popolnoma zdrava. Izpolni obljubo in vedno je častila svetnika ter mu bila hvaležna.

33.

V Napolju se je naredilo neki Juditi Bjanki leta 1682 uljé. Zelo jo je bolelo in gnjusno je bilo videti, ker ji je tekla iz nosnic in iz ust gnjila in smerdljiva materija. Ker ji človeška zdravila niso pomagala, se zateče k svetemu Antonu; svetniku na čast začne praznovati trinajst torkov. Že drugi torek, ko je ravno molila, ji pride v usta košček gnjilega mesa, ki je bilo vzrok boleznijene. Ulje se je izgubilo, ozdravela je ter bila vedno hvaležna nebeškemu zdravniku.

34.

Nekega mladeniča v Padovi je zelo vrat bolet. Koliker je tudi rabil zdravil, vnetje le ni prešlo. Naposled se spomni svetega Antona, in da bi ga tolikanj bolj gotovo vslišal, stori neko obljubo. Res ozdravi nato, ali na obljubo pozabi. Njegovi malomarnosti sledi naglo zaslužena kazen; vnovič zboli za poprejšnjo bolezenjo. Zdaj spozna svojo zanikernost ter jo priserčno obžaluje. Kaker hitro more, izpolni obljubo, sveti Anton pa mu izkaže vnovič milost ter ga ozdravi.

35.

Neki Emanuel Karavašjan je bil zadet od mertvouda. Štiri ure že ni dal znamenja življenja od sebe. Prikaže se mu pa sveti Anton, ki mu pravi: „Bodi serčan, prijatelj moj, jaz ti bom pomagal“. Nato izgine svetnik, Emanuelu pa hitro tolikanj odleže, da je mogel povedati, da se mu je prikazal sveti Anton in kaj mu je obljubil. Zjutraj gre njegova dobra žena v cerkev, dá več maš brati na altarju svetega Antona in prosi možu za zdravje. Mejtem pride zdravnik in stermi, da se je bolniku toliko zboljšalo. Ko se vrača žena domov, ji hiti naproti triletni sinček, ki jo vleče za obleko ter jo sili, naj gre hitro v očetovo izbo gledat svetega Antona. Ali ona ne véruje otroku, obotavlja se ter govori sè zdrav-

nikom. Ko naposled vstopi, ne vidi nič, otrok pa reče jokaje materi: „Predolgo ste se obotavljali, in zdaj je šel svetnik proč“. Mož je ozdravel popolnoma ter storil iz hvaležnosti obljubo, da se bo na čast svetemu Antonu vsaki torek postil in sprejel svete zakramente. Ta čudež se je zgodil leta 1682 v Napolju.

36.

Leta 1694 je na čudovit način ozdravel neki avgustinijanski menih v Milanu. Dvakrat ga je zadel mertvoud; zdravniki mu niso vedeli pomagati, priporočil se je pa svetemu Antonu, storil neko obljubo in rešen je bil gotove smerti. Popolnoma zdrav je šel meseca kimavca v Padovo, da je izpolnil obljubo.

37.

V Florenci je oslepel leta 1674 meseca listopada otrok, Frančišek Marija Riči, sin nekega mesarja. Oči so mu zatekle in zelo narastle. Bolj ko so rabili zdravila, slabše je bilo; tedaj so se zatekli stariši njegovi h Bogu, da bi pomagal on po svojem izvoljenem, svetem Antonu. Prosijo nekega manjšega brata, da bi sè svetinjo svetega Antona blagoslovil sinka. Le-ta pride in res blagoslovi otroku oči se svetinjo ter jih pomaže z oljem iz svetilnice, ki je gorela pred svetnikovim altarjem. Prihodnjo noč zakliče otrok: „Glejte, sveti Anton, — glejte, sveti Anton!“ Stariši pritečejo in najdejo sinka sè zdravimi očmi in videl je dobro, kakor pred boleznijo.

38.

Neko ženo so močno zobje boleli. Pater Bernard Kolnago, jezuit, ki je bil poseben častivec svetega Antona, ji reče: „Zaupaj, jaz ti bom dal zdravilo, da bodo naglo jenjale vse bolečine“. Žena pričakuje, da ji bo dal pater v resnici kakšno skrivnostno zdravilo, ali on ji reče: „Glej, tukaj imaš podobo mojega mogočnega zavetnika, svetega Antona Padovanskega. Poljubi jo z velikim zaupanjem, hrani in nosi jo pri sebi, bodi njegova častivka in videla boš, da boš hitro zdrava.“ Žena vzame podobo, jo poljubi polna zaupanja in tisti hip jenjajo bolečine.

39.

Čudovito moč olja iz svetilnice svetega Antona je skusila tudi neka gospa v Módeni. Na kervotoku je bila bolna že delj časa in v naj večji smertni nevarnosti je bila. Ni pa hotela nobenega

druzega zdravila rabiti, ampak s terdnim zaupanjem je pričakovala od svetega Antona ozdravljenja. In ni se ogoljufala; v resnici, kri se ji vstavi in kmalu je bila popolnoma zdrava. V čast svetnikovo je hotela, da se je zapisala milost, ki jo je prejela.

40.

V Padovi je bil neki dečák, Viridolo z imenom, bolan na obistih. Strašne bolečine je imel prestajati. Ali ker se je tolikanj govorilo o čudežih svetega Antona, je mati tega otroka terdno zaupala, da bo svetnik vslišal tudi njene ponižne prošnje. V tem zaupanju poterdi tudi sinčka ter ga nese v cerkev svetega Antona k njegovemu grobu. In res poplača svetnik to terdno zaupanje; bolečine izginejo in zdrav in vesel ter sè sercem polnim hvaležnosti do svetnika se verne dečák s potolaženo materjo domov.

41.

Meseca velikega serpana leta 1691 je zbolela v Padovi Marija Angela Margareta Bivej za ledvičnim kamenom. Nobeno zdravilo ni bilo v stanu niti odgnati kamena niti olajšati neizrečenih bolečin. Že so govorili in tudi ona sama je bila pri volji podvreči se operaciji, ker ji v teh hudih bolečinah ni bilo več živeti. Mejem pa se priporoča priserčno svetemu Antonu, da bi ji pomagal. Po goreči molitvi vzame v imenu svetega Antona navadno zdravilo, ki ji nigdar poprej ni nič pomagalo. In v tistem hipu gre kamen od nje in jenjale so vse bolečine. Če pomislimo, kako nevarne so take operacije in kako hude bolečine, bomo vedeli prav ceniti velikost milosti, ki jo je izkazal sveti Anton Mariji Bivejevi ter velikost njene hvaležnosti do svetnika.

42.

Neki mladenič je bil bolan okoli osem mesecev. Večkrat je omedlel in dostikrat mu je prišlo, da ni mogel kar nič govoriti. Posvetoval se je sè že imenovanim patrom Bernardom Kolnago, jezuitom, ki je že veliko milosti dosegel po svetem Antonu. Razodene mu svojo bolezen, in pater ga vpraša: „Ali se nisi obernil do zdravnikov?“ „Ah, seveda, pater moj“, odgovori mladenič; „vsem že poskušal, veliko denarja sem že potrošil, pa vse zastonj“. „Dobro“, pravi nato pater Bernard, „ti bom pa jaz naznanil zdravnika, ki te bo znal ozdraviti.“ Zaznámenja potem mladeniča sè znamenjem svetega križa na sercu ter mu vkaže, da naj gre k

svetemu Antonu prosit zdravja. Mladenič stori tako in nebeški zdravnik ga vslíši ter mu podeli zdravje, kaker mu je bil pater obljubil.

43.

Kronika svetega Antona v Kalternu na Tirolskem pripoveduje sledeči čudoviti dogodek. Neki pravdnik je 31. prosinca leta 1667 vpričo velike množice pričel svoj branivni govor v neki javni pravdi. Naenkrat zavpije in kaker od strele zadet pade na tla. Obraz mu začerni kaker zamorecu, vrat mu zateče, odebeli kaker glava ter se raztegne do pleč. Vsi se prestrašijo, človeške pomoči je ni bilo zanj. Zdaj se spominja župan Mihael Palank, ki je bil tam pričujoč, svetega Antona in obljubi, da mu bo dal brati na čast sveto mašo. In glejte komaj je to obljubo storil, — izgine črna barva z obraza, oteklina prejde in pamet, govor in zdravje se poverne pravdniku tako naglo, da je mogel že drugo jutro iti sè županom v frančiškansko cerkev k sveti maši.

44.

V Veljzu na Tirolskem je znorel leta 1675 neki hlapec tako, da so ga morali v verige vkovati. Ker mu niso mogli drugači pomagati, ga peljejo v Kaltern v frančiškansko cerkev pred milostno podobo svetega Antona. Tam pokličejo duhovnika, ki moli nad vbožcem ter mu da sveti blagoslov. V tem hipu se mu poverne pamet; ozdravljeni povzdigne roke proti podobi ter se z ginjenim srcem zahvali za milost, ki jo je tako naglo zadobil.

45.

Leta 1849 je bila v Jeruzalemu sestra Emilija Žilijenova, ki je bila pozneje najvišja (generalna) prednjica pobožne skupščine prikazanja svetega Jožefa. Zbolela je za kolero, ki je takrat hudo razsajala po Palestini. Zdravniki so že obupali nad njo in le duhovna pomoč ji je še ostala. Pa še svetih zakramentov ji ni bilo dano sprejeti; obhajati je niso mogli, ker je vse iz sebe vergla, karkoli je zavžila, in sveto olje so rabili v mestu pri družih bolniških. Izpovedniku njenemu, patru Antonu, frančiškanku, se je smilila jako; oberne se do svetega Antona Padovanskega ter ga prosi, naj ne pripusti, da bi sestra Emilija brez te poslednje tolažbe morala zapustiti ta svet. Potem stori v sercu obljubo, da se hoče celo leto vsako saboto postiti na čast svetemu Antonu in prečistemu Marijinemu sercu, če ozdravi sestra Emilija. Mejtém ko pater

moli in obeta, čuti sestra, kaker bi se ji serce streslo ter bi se ji posebna moč razlila po udih; zdravnik je bil poleg postelje pričakovaje smerti njene, ali stermé vidi, kako je sestra Emilija kar naenkrat ozdravela. Precej drugo jutro se priserčno zahvali svetemu Antonu in čez nekaj dni je šla na Sijonsko goro obiskat tudi druga svetišča ter hvalo pet Bogu vsegamogočnemu.

46.

Klorinda Bartolini, devetnajstletna dekle, rojena v Florenci, je živela sè svojimi stariši v ulici imenovani „delle Pinckere“ št. 6. Vsled udne bolezni je bila na celi levi strani ohromljena in vže več let je le o berlal hodila. Mnogoverstna zdravila so poskušali, ali nobeno ji ni pomagalo. Bogata, pobožna florentinska družina se vsmili vbožice ter ji preskerbi stanovanje in živež pri nekih nunah, ki se imenujejo pasionistinje; te so jo spodbujale k pobožnosti do svetega Antona. Leta 1880 na praznik tega svetnika jo prineso v cerkev sv. Križa, da bi bila pri slovesni službi božji. Pač je sirota z velikim zaupanjem molila; naenkrat namreč, v sredi slovesne službe božje, verže berle od sebe ter radostno zavpije: „Ozdravljena sem!“ Vse ljudstvo, ki je bilo v velikem številu zbrano pri slovesnosti, je bilo priča tega ginljivega dogodka. — Tako se piše v „Sv. Frančiška zvonček“ II. letnik, 12. zvezek. V ravno tem listu se že nekaj let vsaki mesec razglaša zahvala svetemu Antonu za pomoč v raznih silah in potrebah. Ne terdimo, da bi bili vsi taki dogodki, ki se naznanjajo, čudeži v pravem pomenu te besede. Ali potrebnemu ni za čudež, temuč za pomoč. Zato morejo primeri vslišane prošnje, če tudi ni bilo zraven posebnega čudeža, vender le buditi zaupanje do nebeškega priprošnjika. Prav se nam zdi torej, da povemo tudi takih primerov iz poslednjega časa nekoliko.

47.

Neki duhovni pastir piše leta 1880 v „Sv. Frančiška zvonček“: „Poklicau sem bil k nekemu bolniku, ki se je od najhujših bolečin zvijal na postelji. Previdel sem ga sè svetimi zakramenti ali spodbujal tudi, da naj se sè zaupanjem oberne do svetega Antona ter obljubil, da bom prepisal in prinesel mu molitvico: „Glej, če iščeš čudežev“. Ko mu jo drugi dan prinesem, pravi, da so bolečine neprenesljive in zdravnik da misli, da ima tvore v želodcu. Preberem mu molitvico, bolnik obljubi, da jo bo molil večkrat na

dan z največim zaupanjem; pristavi pa tudi, da hoče stopiti v tretji red svetega Frančiška, če ozdravi.

Ko pridem domov, vzamem v roko zdravniške knjige, ki so že delj časa ležale na mizi, ter jih začnem prevračati brez namena. Kar zagledam notri podobo gliste; preberem, kar je pisano tam o teh živalih, in misel me obhaja, da bi vtegnil mož kaj takega imeti v sebi. Precej se vernem k njemu, ter ga izprašujem po znamenjih bolezni njegove po tem, kar sem bral v bukvalh. In ko mi priterdi, da je vse tako, kaker sem ga izprašal, pošljem v lekarno po zdravilo zoper take-notranje červé, in v malo dneh jih je šlo od njega neizrečeno mnogo. Zdaj je mož popolnoma zdrav in poln hvaležnosti do svetega Antona, ki mi je dal spoznati bolezen njegovo ter ga je rešil tako gotove smerti, ker zdravnik ni imel več upanja, da ozdravi“.

48.

Z Bavarskega piše hči nekega činóvnika, tretjerednica, da je po branju knjige o življenju in čudežih sv. Antona bila spodbujena k posebnemu češčenju in terdnemu zaupanju do svetega Antona. Potem nadaljuje: „Od tega časa ni prešel dan, da bi ne bila počastila tega ljubeznjivega, mogočnega svetnika s prelepo molitvico: „Glej, če iščeš čudežev“. In kako naglo in obilno mi je plačal jubi sveti čudodelnik! Pred kratkim mi je močno zbolela že zelo stara mati. Pričakovati je bilo poslednje ure. Ko so bolečine vedno hujše postajale, prosim z naj večo pobožnostjo, ki mi je bila mogoča, ljubega svetega Antona pomoči in priprošnje pri presvetem sercu Jezusovem; obljubim tudi, da bom opravila devet torkov zaporedoma njemu na čast pobožnost ter vsakikrat sprejela sveto obhajilo, molila litanije in rezponzorij, tudi da bom razglasila milost, ki mi jo izprosi. In glejte! Komaj sem končala molitev, rečejo mati: „Hvala bodi Bogu, zdaj mi je že veliko boljše, bolečine so pojenjale, in za gotovo upam, da bodo kmalu popolnoma izginile“. Denes, ko to pišem, so moja dobra mati zdravi in zunaj postelje, le nekoliko slabi so še vsled hudih bolečin, ki so jih prestali. Tisočkrat zahvaljeno naj bode presveto serce Jezusovo za to milost in hvala velikemu svetemu čudodelniku za priprošnjo!“

49.

Sè Švicarskega piše neki dijak 31. vinotoka 1880 v „Sv. Frančiška zvonček“:

„Že več časa sem imel tvor v gerlu, ki se je kazal od dne

do dne bolj nevaren. Ker sem naročnik „Sv. Frančiška zvončka“ in tretjerednik, se zatečem k čudodelnemu svetemu Antonu Padovanskemu, spodbujen po toliko vslišanih prošnjah, ki se bero v mesečnih zvezkih. Obljubil sem devetdnevnicu v čast svetemu čudodelniku padovanskemu in da bom dal razglasiti v „Zvončku“ milost, ako bom vslišan. Upanje me ni ogoljufalo. Že drugo jutro sem z neizrečenim veseljem opazil, da se mi je zelo zboljšalo. Nadaljeval sem pobožnost, in nisem še končal polovice devetdnevnice, ko mi je vrat popolnoma ozdravel“.

50.

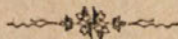
Očeta spoštovane družine, v naj lepših letih, se je lotila splošna slabost. Zdravnik se je prav razumljivo izrazil, da je pljučna bolezen. Žena z naj večim strahom gleda, kako mož od dne do dne vedno bolj hira. Ne da se potolažiti; neprenehoma joka, prečuje cele noči in bati se je, da onemore tudi ona. Neka prijateljica ji svetuje, da naj išče pomoči pri svetem Antonu ter njemu na čast opravi devetdnevnicu. Rada sprejme žena ta svet in obljubi, da se hoče tudi s pobožnostjo devetih torkov zahvaliti svetniku, če bo vslišana. Pomoč ni predolgo izostala. Komaj je končala žena devetdnevnicu, že so se pokazala znamenja zboljšanja; bolečine so izginile, mož je začel zopet jesti, je spal dobro, povernila se mu je moč in zdravje. Žena pa je z hvaležnim srcem opravila pobožnost, ki jo je bila obljubila.

Da sveti Anton tudi Slovincem ravno tako rad pomaga kaker Lahom ali Nemcem, naj priča h koncu tega poglavja, kar se nam piše 18. malega travna 1883 s Kranjskega:

„Po noči 8. tega meseca je bilo meni tako hudo prišlo v noge v kolk, da nisem nikaker mogel ne preoberniti se, ne vstati ali kaker koli si pomagati. V taki veliki sili nisem vedel, kaj mi je storiti. Ker sem pa bral v „Cvetju“ o svetem Antonu, kako velik in mogočen pomočnik je, sem si pa terdno zaupanje do njega vzel ter ga priserčno prosil pomoči in obljubil v „Cvetju“ naznaniti, če mi pomaga v tej sili. In kaker sem to obljubil, naenkrat mi je vse prešlo ter sem bil popolnoma zdrav.

M. J.“

Poglavja raznih nauk in spodbudljivih izrek brata Egidija.

Poglavje o sveti čistosti.

Naše vbogo in slabotno človeško meso je podobno svinji, katera se vedno rada v blatu valja ter se onesnaži ž njim, ker ima blato za svoje veliko veselje. Naše meso je vojščak hudičev, ker se bojuje in vstavlja vsem rečem, katere so božje in k našemu zveličanju.

Neki brat je vprašal brata Egidija rekoč: „Oče, uči me, kako bi se mogli varovati mesenega greha!“ Temu je odgovoril brat Egidij: „Brat moj, gdor hoče kako veliko težo ali kak velik kamen vzdigniti in na drugi prostor položiti, ta se mora potruditi, da ga premakne bolj z vmetalnostjo, kaker z močjo. In tako tudi mi, če hočemo premagati mesene strasti in čednost čistosti si ohraniti, veliko poprej jo bomo dobili s ponižnostjo, z dobrim in treznim vodstvom duha, kaker pa z lastno prederzno ostrostjo in sè silo pokore. Vsaka strast razdira in kali sveto in bliščečo čistost, ker je čistost enaka čistemu zerkalu, ki otemni in se pomaže ne samo z dotiko nesnažnih reči, temuč tudi s človeškim dihom. Nemogoče je, da bi človek mogel priti do kake duhovne milosti, dokler je vdan mesenim strastem. In zavoljo tega se suči in obračaj, kaker hočeš, vender ne boš našel nobenega družega sredstva, s katerim bi mogel priti do duhovnih milosti, kaker da premagaš vsako meseno strast. In zavoljo tega se moraš hrabro vojskovati zoper svoje poltno in slabotno meso, kaker zoper svojega zakletega sovražnika, kateri ti vedno nasprotuje po noči in po dnevi; in gdor bo to naše vmerljivo meso premagal, ta naj bo gotov, da je vse svoje sovražnike premagal in potolkel, in kmalu bo zadobil duhovno milost in sleherno sposobnost za čednost in popolnost.“ Tudi je rekel brat Egidij: „Mej vsemi drugimi čednostmi, bi naj prvo navedel čednost čistosti, ker ima preljubeznjiva čistost že sama ra sebi neko popolnost; nasproti pa je ni čednosti, katera bi popolna biti mogla brez čistosti.“

Neki brat je vprašal brata Egidija rekoč: „Oče, ni li večja in popolnša čednost ljubezni, kaker čednost čistosti?“ In brat Egidij

je rekel: „Povej mi, brat, kaj je pač na tem svetu čistejšega, kaker sveta ljubezen?“ Večkrat je brat Egidij prepeval to-le pesemco:

„O sveta čistost ti!

Majhina tvoja lepota ni!

Dragocena v resnici snaga si

In sladka je tvoja dišava;

Ne ve, gdor okusil te ni, kako draga si,

Skrita bedakom je tvoja veljava.“

En brat je vprašal brata Edigija in rekel: „Oče, ti, ki nam tolikanj priporočaš čednost čistosti, prosim te, razloži mi, kaj pa je čistost?“ Temu je odgovoril brat Egidij: „Brat moj, jaz ti povem, da se imenuje čistost prav za prav skerbno varstvo in vedna pazljivost nad telesnimi in dušnimi počutki, s čimer jih ohranimo edino le za Boga snažne in neomadežane.“

Poglavje o skušnjavah.

Velikih milosti, ki jih sprejme človek od Boga, ne more uživati mirno, ker se vzdignejo zoper te milosti mnoge nasprotnne reči; zakaj koliker bolj je človek pri Bogu v milosti, tolikanj močnejše ga napada hudič. Zategadelj naj človek nigdar ne jenja bojevati se, da bo mogel zadostiti milostim, ki jih je sprejel od Boga; zakaj koliker huje je bojevanje, tolikanj izverstniša bo tudi krona, če zmaga v boju. Mi seveda nimamo veliko bojevanja, tudi ne veliko zadržkov, tudi ne veliko izkušjav, zato ker nismo v duhovnem življenju taki, kakeršni bi morali biti. Vender je resnično, da človek, če bi bil goreč in pameten na potih božjih, ne bi imel ne truda ne studa na svojem popotovanju; in človek, ki hodi po potih tega sveta, do smerti nigdar ne bo mogel ujeti mnogemu trudu, nejevolji, strahu, nasprotnostim in bolečinam. En brat je rekel bratu Egidiju: „Oče moj, zdi se mi, da si dva izreka povedal, katerih je eden drugemu nasproten; zakaj v prvič si rekel: koliker bolj je človek pred Bogom čednosten in pomiloščen, tolikanj več ima nasprotnikov in boj v duhovnem življenju, in potem si govoril nasprotno, da človek, ki hodi goreče in pametno po potih božjih, nigdar ne bo okusil truda in nejevolje na svojem popotovanju“. Brat Egidij odgovori: „Brat moj“, gotovo je, da hudiči bolj napadajo sè skušnjavami te, ki imajo dobro voljo, kaker pa tiste, ki nimajo dobre volje, to je, če Bog dopusti. Človek pa, kateri pametno in goreče hodi po potih božjih, kakov trud in ka-

kovo tožljivost in kakovo škodo morejo njemu delati hudiči sè vse-
mi nasprotnostmi tega sveta? posebno ko spozna in vidi, da tisoč-
krat dražje proda svoje blago, kaker pa je vredno. Pa še dalje
ti pravim za terdno: Če bi bil gdo užgan od ognja božje ljubezni,
čim bolj bi ga napadale pregrehe, tim bolj bi jih sovražil in stu-
dil. Hudobni duhovi imajo navado, da pridejo in skušajo človeka,
kedar je v kaki bolezni ali v kaki telesni slabosti, ali kedar je v
kakem terpljenju ali znotraj merzel ali zbehan, ali lačen ali žejen,
ali če je bil kako razžaljen ali osramočen, ali če je imel časno ali
dušno izgubo; ker ti hudobneži vedo, da je v takih urah in tre-
notkih človek bolj pripravljen odjenjati izkušnjavam. Povem ti
pa, da si boš pridobil eno čednost za vsako izkušnjavo in za vsa-
ko slabo poželjenje, če ga boš premagal; in če premagaš tisto pre-
greho, katera te napada, boš zadobil po ravno tisti pregrehi toli-
kanj večo milost in večo krono.

En brat je prosil brata Egidija za svet ter je rekel: „Oče,
večkrat me napada ena silno zla skušnjava, in večkrat sem že pro-
sil Boga, da me je oprostí, in vender mi je Gospod ne odvzame.
Svétuj mi tedaj, oče, kako naj storim“. Temu je odgovoril brat
Egidij: „Brat moj, čim izborniši en kralj svoje viteze oboroži z
imenitnim in močnim orožjem, tim močneje, hoče on, naj se boju-
jejo iz ljubezni do njega zoper njegove sovražnike.“

En brat je vprašal brata Egidija, ter je rekel: „Oče, katere
pripomočke naj si izvolim, da bom raji in z večim poželjenjem in
z večo gorečnostjo molil? zakaj keder hočem moliti, sem terd, tož-
ljiv, suhoten in nepobožen“. Temu je odgovoril brat Egidij rekoč:
„En kralj ima dva hlapca, eden ima orožje, da se more bojevati,
drugi pa nima bojnega orožja, in hočeta obadva v boj iti in bo-
jevati se zoper sovražnike kraljeve. Oni, ki je oborožen, gre v boj
in se bojuje z močjo, oni pa, ki je brez orožja, pravi tako-le svo-
jemu gospodu: „Gospod moj, ti vidiš, da se brez orožja ne mo-
rem braniti; pa iz ljubezni do tebe hočem rad v boj iti in tako
neoborožen se bojevati, kaker sem“. In potem pravi dobri kralj, ko
vidi ljubezen svojega služabnika, svojim oprodnikom: „Pojdite s
tem mojim služabnikom in oblecite ga sè vsem orožjem, ki mu je
potrebno za boj, da bo mogel brez nevarnosti iti v bojevanje, in
zaznamenjajte vse njegovo orožje z mojim kraljevim gerbom, da
se bo spoznal za mojega zvestega viteza.“ In tako se godi veliko-
krati človeku, kedar misli moliti, to je, če se merzlega in nepobož-
nega čuti, in lenega in terdega na duhu, pa si vender prizadeva

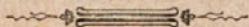

iz ljubezni do Gospoda v boj molitve stopiti, mu da naš dobrotljivi kralj in gospod glede na prizadevanje svojega viteza po svojih oprodnikih, to je angeljih, pobožnost in gorečnost dobre volje. Nekateri krati se zgodi to: človek prične kako veliko delo, katero mnogo truda zahteva, kaker je, zemljo očistiti in obdelati, ali vinograd zasaditi, da ob svojem času sadu dobi. Mnogim se pristudi zavoljo velikega truda in mnogih težav, in kesajo se, da so začeli delo; gdor se pa trudi do žetve, pozabi potem vso skerb in ostane potolažen in vesel pri pogledu sadu, katerega uživati more. In ravno tako, če človek močan ostane v izkušnjavah, bo dosegel veliko tolažeb; ker po bridkosti, kaker sv. Pavel pravi, se bodo dale tolažbe in krone večnega življenja; in ne samo v nebesih bodo tisti dobili svoje plačilo, kateri se zoperstavlja izkušnjavam, temuče že tudi v tem življenju, kaker psalem govori: „Gospod, po obilnosti mojih izkušnjav in bolečin bodo razveselile tvoje tolažbe mojo dušo“. Koliker veči je potemtakem izkušnja in bojevanje, toliko veličastniša bo krona“.

En brat je zavoljo nekih izkušnjav brata Egidija prosil sveta rekoč: „Oj oče, mene napadate dve jako hude izkušnje; ena je, če storim kaj dobrega, me obide napuh; druga je: če storim kaj slabega, postanem tako žalosten in tako pobit, da zavoljo tega skoraj obupam“. Temu je odgovoril brat Egidij: „Brat moj, pač pametno ravnaš, da si žalosten zavoljo svojih grehov; pa svetujem ti, da bodi pametno in zmerno žalosten in vedno pomni, kako je božje vsmiljenje večje, kaker tvoj greh. Če pa božje vsmiljenje človeka, ki je velik grešnik in ki radovoljno greši, k pokori sprejme, če se skesa: misliš mari, da bo ta dobri Bog zapustil vbogega grešnika, ki ni to radovoljno, če je že potert in poln kesanja? Enako ti svetujem nigdar ne opustiti dobrega zavoljo strahu pred napuhom; zakaj ako bi rekel človek, kedar bi hotel žito sejati: „Nočem sejati, zakaj ako bi sejal, bi znabiti tiči prišli in pozobali“, in če bi tako govoreč ne posejal semena, gotovo je, da bi ne žel nobenega sadu tisto leto. Če pa poseje seme, naj bi tudi tiči nekaj pozobali, vender bo sevec žel večji del. In tako rečem jaz, če človeka tudi napada napuh, da le dobro ne stori zavoljo časti, mariveč se vedno vojskuje zoper njo. on ne bo izgubil zavoljo skušnjave zasluženja tega dobrega, kar stori“. En brat je rekel bratu Egidiju: „Oče, bere se, kako je sveti Bernard enkrat molil sedem spokornih psalmov s takim mirom duha in s tako veliko pobožnostjo, da ni mislil na nobeno drugo reč, kaker na pravi pomen tistih

psalmov“. Temu je odgovoril brat Egidij tako-le: „Brat moj, jaz sodim, da je veliko več serčnosti v enem gospodu, čiger grad sovražniki obsedajo in oblegajo, in ki se pri vsem tem serčno brani, da nobenega svojih sovražnikov noter ne pusti, kaker pa v enem, kateri v miru živi in nima nikakeršne stiske“.

Stanje in razširjevanje sv. katoliške cerkve v poslednjem času.

III. Afrika.

(Konec.)

Poleg Alžirije na severno-zapadnem voglu afrikanskega dela sveta je Maróško cesarstvo, po prostoru večje kaker naše avstrijsko, ki ima pa le kake 3 milijone prebivavcev, 1 milijon judov, 2 milijona mohamedancev. Katoličanov v celi deželi menda ni čez tisoč; španski frančiškani (alkantarinci) jim opravljajo službo božjo in skerbé za njih verske potrebe. Da bi se h kerščanstvu spreobračali judje ali mohamedanci, tega je na Maroškem manj upati, kaker kjer koli drugod. — Mesto Sevta (šp. Ceuta, lat. Septa) v severnem primorju je z okolico svojo špansko posestvo; tu je stara škofija, ki jo vlada apostoljski administrator. Sicer je Maroško apostoljska prefektura. —

Na severno-zapadni strani Afrike v atlantskem morju so neketera otočja, ki jih štejejo portugizi in španci deloma k svojemu evropskemu posestvu; mi pa jih moramo tukaj omeniti. Naj dlje proti severju in v resnici Evropi bliže kaker Afriki so Azorski (t. j. Jastrebovski) otoki z okoli 262 tisočami prebivavcev, ki so po rodu ali portugizi ali zamorci, po veri pa do malega vsi katoličani. Glavno mesto celega otočja in sedež škofa azorskega je Angra na otoku Tersejri (Terceira). Mesto ima 18 tisoč prebivavcev, šest lepih, velikih cerkev, tri moške in štiri ženske samostane itd. Tudi ostali otoki so z duhovščino in samostani dobro preskerbljeni.

Na južno-vshodni strani tega otočja bliže bregov afrikanskih je portugiški otok Madejra z neketerimi drugimi majhnimi otočiči; vsi imajo blizu 124 tisoč prebivavcev, portugizov, katoličanov. Glavno mesto z 20 tisočami prebivavcev in škofovim sedežem je Funšál (Funchal).

Še bolj proti jugu vže prav blizu afrikanskega primorja so lepi Kanarski otoki, špansko posestvo z dvema škofijama, vshodno sè sedežem na veliki Kanáriji in zahodno sè sedežem na Tenerifi. Ljudi je v obeh skupaj okoli 284 tisoč; kervi so mešane, španske in prvotnih prebivavcev; po veri so vsi katoličani. —

Prestopimo zopet na celino afrikansko. Mej Tripolitanijo, Alžirijo in Maroškim cesarstvom na severju in sudánskimi državami na jugu, Egiptom na vshodni in atlantskim morjem na zahodni strani se razteguje velika puščava Sahara, ki je več ko desetkrat tolika kaker celo naše cesarstvo. V tej neizmerni puščavi pa se nahajajo semtertja kaker otoki v morju lepi in rodovitni kraji, mogli bi jih imenonovati zelenice, s ptujo besedo pa se jim pravi oaze. Po teh oazah so mesta in vasi s primeroma obilim prebivavstvom. Pa tudi po pustih krajih se semtertja klatijo ljudje, ki pasejo črede in popotnike ropajo. Vseh saharčanov se sodi da bi vtegnilo biti blizu do štiri milijone. Po veri so mohamedanci, kaker deloma tudi njih južni sosede v Sudánu. — Sudán je velika dežela, ki se razteza onkraj Sahare od Abesinije blizu do zahodnega primorja srednje Afrike ter je razdeljena v več samostojnih držav ali kraljestev: Masina, Igvandu, Sokoto, Adamaua, Bornu, Kanem, Bagirmi in Vadái. Darfor in Kordofan pa so si podvergli Egipčani; ali zdaj gospodari tam znani krivi prerok. — Cel Sudan sè Saharo vred je bil prvotno odločen misijonu Centralne Afrike; ali ker je to neizmeren prostor, ki se ga je treba, ako mogoče, od več strani latiti, zato je Rim leta 1868 ločil od njega zapadno Saharo (na jugu Maroškega cesarstva, Alžirije in Tunizije) in Sudan ter je ta tudi sam za se velikanski kos ko apostoljsko prefekturo izročil nadškofu alžirskemu Lavižeriju, ko apostoljskemu delegatu ali pooblaščenču. — Kako težko pa je v teh krajih ljudi h kerščanstvu spreobračati, lahko sprevidimo, ako vemo, da so vsi ali vsaj ti, ki imajo moč in oblast v rokah, z divjo gorečnostjo vdani mohamedanstvu. Leta 1875 je poslal Lavižerij tri misijonarje v sloveče mesto Timbuktu, ki se imenuje „kraljica puščave“ ter je glavni sedež mohamedanstva na južni meji Sahare v severno-zahodnem Sudanu. Tam so imeli začeti prvo misijonsko postajo nove apostoljske prefektуре. Ali goreči misijonarji so prelili kri za vero Kristusovo še preden so prišli, kamer so bili poslani. Njih trupla so našli z odsekanimi glavami na južni meji puščave, pa v stran od poti, koder navadno hodijo karavane ali popotne družbe, lovci, ki so lovili štruce ali noje. Lavižerij in redovni bratje rajnih so

molili „Te Deum“, ko so prejeli naznanilo njih smerti marterniške. — Šest let pozneje, 23. grudna 1881, se je ravno tako zgodilo trem novim misijonarjem blizu mesta Rádámes ali Ghadames berž drugi dan, ko so nastopili pot skozi puščavo. Tudi ti so bili francoski mašniki reda Lavižerijevega. Misijon zapadne Sahare in Sudana ima tako šest marternikov, preden se je mogel prav za prav začeti. Al „kri marternikov je seme kristijanov!“ —

Sudan loči od morja atlantskega dežela Senegám b i j a, tako imenovana po dveh velikih rekah, ki jo močite, Senegal in Gambija. Ta silno rodovitna ali jako nezdrava dežela je večinoma francoska, naravnost ali posredno v njih oblasti ali pod njih varstvom. Senegambija je od leta 1863 samostojen apostoljski vikarijat, ki šteje okoli 10 tisoč katoličanov. Ti so ali naseljenci s Francoskega ali pa spreobrnjenci zamorci. Misijon je izročén kongregaciji ali skupščini svetega serca Marijinega in svetega Duha. Skupščino svetega serca Marijinega je ustanovil leta 1841 častitljivi pater Liberman, sin nekega judovskega rabina v Eljasu, nalašč za misijone mej zamorci. Leta 1848 se je združila ta skupščina z drugo, starišo, imenovano skupščina svetega Duha. Združena se je naglo veselo razcvela, tako, da je ščasoma prevzela skoraj vse misijone po zapadni in neketere tudi v vshodni Afriki, kaker bomo kmalu videli. — Poglavitni zadržki, ki stoje na poti razširjevanju katoliške vere v Senegambiji, so od ene strani mohamedanstvo, ki se ga terdo derži more več ko polovica domačega prebivavstva, od druge strani velika razuzdanost francoskih naseljencev in zaslepljenost vlade francoske, ki podpira bolj mohamedanstvo kaker pa kerščanstvo. Misijonske postaje so: v glavnem mestu Sen-Luízu (prav za prav le fara za evropske naseljence), v Goréji, Dakaru, Zoalu, pri svetem Jožefu Ngazobiljskem in naposled pri sveti Mariji Gambijski v Bédzerstu (Bathurst), ki je pa angleško posestvo. Največe zasluge za ta misijon si je pridobil apostoljski vikar Kobes, ki je ustanovil tam tudi redovno skupščino hčeri svetega serca Marijinega za zamorke. Te delajo poleg evropejk, sester neomadežanega spočetja, v šolah in bolnišnicah. Tudi šolski bratje pomagajo misijonarjem. Sploh se sme reči, da ta misijon krepko napreduje; šteje že tudi nekoliko zamorskih mašnikov in primeroma dosti bogoslovcev. Nesreča, ki je poslednja leta hudo zadela Senegambijo, je rumena merzlica, kaker se imenuje neka nevarna kužna bolezen v vročih deželah; grozovito je razsajala leta 1878 v Go-

reji, 1881 pa zlasti v Sen-Luizu, in seveda tudi misijonarjem in redovnicam smert nikaker ni prizanašala.

Nadalje od Senegambije se vmika afrikansko obrežje proti jutru. Tukaj je apostoljski vikarijat sjeraleónski (Sierra Leone), ki seže do reke Kavale, ki se blizu pálemskega predgorja izteče v morje. Tudi ta apostoljski vikarijat je izročén skupščini svetega Duha in svetega serca Marijinega. Dežela Sierra Leone je angleško posestvo. Glavno mesto se imenuje Fritávn („Freetown“ se piše po angleško). Nekaj patrov omenjene skupščine opravlja tu katoličanom službo božjo ter oskerbljuje šole za moško mladino; žensko uče sestre sv. Jožefa. V obsegu tega vikarijata je tudi republika ali slobodna država negdaj ameriškanskih zamorcev, Libéria, kjer so ljudje, razen prvotnih prebivavcev tistih krajev in njih mlajših, raznoverstni protestantje. Ravno to velja tudi o večini prebivavstva sjeraleonskega, ki šteje čez 30 tisoč protestantov in kake 4 tisoče mohamedancev ali ajdov, katoličanov pa do zdaj še prav malo. Vender je poslednji dve leti do 70 protestantov prestopilo v katoliško cerkev.

Od Kavale do reke Volte v gorenji Gineji sega nova apostoljska prefektura „zlatega obrežja“, izročena afrikanskim misijonarjem lijonske skupščine, z glavno postajo v Elmini. — Ravno ta misijonska skupščina oskerbljuje tudi sosednji apostoljski vikarijat beninskega obrežja ali dahomejski misijon, ki se razteguje od Volte do Bonija, vshodnega ustja reke Nigra. Tukaj so pglavitne postaje Vajda, Portu-Novu in Láguž*). Najimennitniše mesto v tem kraju, središče cvetoče angleške kolonije ali naselbine, je Láguž, ki šteje 50 tisoč prebivavcev, vmes neki da 5 tisoč katoličanov. — Od tega primorskega mesta proti severju kake štiri dni daleč v notranji deželi pa je veliko zamorsko mesto Abeokuta, ki je obzidano vkrog in krog ter ima v sebi, kaker se piše, čez 200 tisoč prebivavcev. Mej njimi je bilo leta 1880 kakih 20 katoličanov, ki so se iz Brazilije v južni Ameriki tja preselili. Omenjeno leto so misijonarji beninskega obrežja začeli katoliški misijon v tem znamenitem mestu. Vender so jih tudi tu prehiteli protestantje, ki imajo že nekaj let štiri misijonske postaje v Abeokuti.

Od Bonija do Lopesovega predgorja seže apostoljski vikarijat Obojne Gineje, ki bi se pa morebiti bolj prav imenoval Ga-

*) Piše se Lagos, izgovarja pa po portugiško Láguž. Portu-Novu se piše Porto-Novo, Vajda pa po angleško Whyda.

búnski, ker ima glavni sedež pri morskem zalivu Gabún imenovanim. Gabunsko obrežje so leta 1843 francozje posedli ter postavili tam terdnjavo Libervil, zlasti zoper kupčijo sè sužnjimi. Že takrat so nekateri mašniki skupščine svetega serca Marijinega začeli tam misijon, ki se prišteva zdaj najbolj cvetočim v Afriki ter je od leta 1846 apostoljski vikarijat. Misijonarji imajo pri Libervilu terdno in prostorno hišo, sè vsem potrebnim preskerbljeno, in zraven lepo, veliko cerkev. Blizu stoje tudi mnoga poslopja za gojenje misijonske, odraščene učence in katehiste obojega spola. Katoličanov zamorskih je bilo v tem misijonu leta 1876 čez 2000. Razen poglavitne postaje na Gabunu, kjer je tudi apostoljski vikarij, ima misijon še dve ali tri. Ena je onkraj Gabuna na posestvu mladega katoliškega kralja ali poglavarja Feliksa, nekedanjega gojenca misijonskega. Najnovejša je pa postaja svetega Franciška Ksaverija na veliki reki Ogovéji blizu Lambarene. Napredek ovirajo nekoliko ameriški protestantje, ki imajo tudi na Gabúnu svoj misijon, zlasti pa velika spridenost, nemarnost in lenoba tamkajšnjega zamorskega plemena. Seveda imajo, če tudi ne v toliki meri, te slabe lastnosti zamorci povsod, kjer so. Zato je rekel neki star misijonar: „Dokler je dan, zamorci spijo; ko sonce zajde, pa pleše cela Afrika.“ Sploh zamorci menda več plešejo ko delajo.

V ginejskem zalivu so nekateri španski otoki (F e r n a n d o P o, A n o b ó n, K o r i s k o), kjer so do leta 1868 jezuiti imeli apostoljsko prefekturo; imenovanega leta jih je vlada španska pregnala. Na portugiškem otoku s v. T o m a ž a je škofija, pa menda že dalj časa brez škofa.

Od Ogovéje dalje proti jugu je nova apostoljska prefektura, ki se imenuje po veliki reki, ki tam v morje teče, K o n g o, ali prav za prav prefektura Dolenjega Konga. Ta misijon se je začel pred desetimi leti (1873), pa ima vže nekoliko znamenitih postaj. Perva je bila v Landani pri morju ta kraj reke; od tod so se potem nadalje ustanovile postaje v Banani, kjer se reka izteka v morje (v novejšem sporočilu se ne imenuje Banana, ne vemo zakaj ne, temuč namestu nje postaja v Loangi), v Mbomi, 15 milj daleč tam, do koder se more voziti z ladjami, in pri Sv. obreki, Antónu, kjer je bil do začetka našega stoletja cvetoč misijon kapucinski ter se je cerkvena ohranila do današnjega dne. Vže ob koncu 15. stoletja, ko so portugizi prišli do Konga, so frančiškani in dominikani zasadili katoliško vero ob bregovih te reke, ki je ena največjih na svetu; 50 let potem so se jim pridružili jezuiti in na-

posled so okoli srede 17. stoletja (1640) kapucini prišli tjakaj ter zlasti v pokrajini Sogno začeli obdelovati vinograd Gospodov. Verska zanemarjenost prejšnjega stoletja in vojske in zmešnjave, ki so bile v Evropi ob začetku sadanjega, so krive, da se ni moglo nadaljevati in zderžati, kar se je tako srečno začelo. Vender se do bijo tam še zdaj stari ljudje, ki so kerščeni ter se spominjajo svojih negdanjih misijonarjev in katoliške službe božje, kaker so jo videli v svoji mladosti. Prefekt tega misijona, ki je izročен tudi skupščini svetega Duha in svetega serca Marijinega, pripoveduje, kako je nekega dne prišel k nekemu staremu kralju ali poglavarju, keterega vas je blizu Banane na desnem bregu reke. Misijonar je mislil, da je kralj ajd, ali kako se začudi, ko mu pove, da je kerščen ter se imenuje Don Pedro (gospod Peter)! Pove mu tudi, da ima cerkev, ter ga povabi, naj jo gre pogledat. Z veseljem hiti misijonar za njim in kmalu sta v majhinem poslopju edino službi božji posvečenem. Na altarju najde v drago tkanino zavite tri kufraсте krucifikse velike starosti in kralj mu pripoveduje, od kod in kako je vse to tja prišlo. Potem prosi misijonarja, naj pride v nedeljo maševat in kerstit otroke njegove. Misijonar vesel obljubi in pride natančno ob določenem času. Pri povzdigovanju je bil stari kralj tako ginjen, da se ni mogel zderžati solz; ravno ta služba božja je, je djal potem, ki jo je videl v svoji mladosti. Po maši mu je misijonar kerstil otroke, katerih enega je vzel sabo v Landano, da se tam odgoji.

K Svetemu Antonu je poslal prefekt leta 1876 enega svojih misijonarjev, ki ga je tam kralj in ljudstvo z velikim veseljem sprejelo ter silno prosilo, naj pri njih ostane. Misijonar jim je obljubil nazaj priti, ako bo dovolil vikši njegov. Še le čez nekaj mesecev je šel ta sam tjakaj. Kralj, Kukulū ali Don Pantaleon po imenu, mu je dal na izbiro, naj si sam izvoli prostor za hišo; sklical je tudi svojih 30 podložnih knezev, da bi se dogovorili glede vpeljanja katoliških misijonarjev. 7. vinotoka so šli ti od stanovanja kraljevega v slovesnem sprevodu na kraj, kjer je imela biti obravnava; kralja so prinesli v nosilnici. Ko je sedel na tron, so knezi pokleknili ter ostali tako ves čas. Kralj je najprej blagoslovil zbor z velikim križem, ki ga ima vedno pri sebi; potem jim je razložil, kako da je misijonar prišel, da bi jih učil in kerstil, in da je torej pravično, da se od njega ne terja davek, kaker od drugih ptujcev, ki zaradi kupčije prihajajo v deželo. Vsi so priterdili. Stara cerkvica svetega Antona pa ni prav v vasi kra-

ljevi, vendar bi bil kralj rad, da bi se misijonar tam naselil blizu njega, ne pri cerkvi. Ali „cerkveni ljudje“, kaker se imenujejo tisti, ki imajo okoli cerkve svoje kočee, mlajši nekedanjih sužnjih, ki so jih kapucini odkupili in oprostili, niso dali miru, dokler so omečili kralja, da je dovolil misijonarju tam se naseliti. Zdaj je bilo veselje splošno. Cerkev svetega Antona se je popravila; altar popolnoma prenovil, ravno tako ormara v zakristiji, kjer so imeli še mnogo cerkvenega orodja spravljenega, zlasti srebern altarni križ, prekrasno delo, kadilnico s čolničem, tudi sreberno, z letnim številom 1668, srebern in pozlačen kelih in več štatev, neketere z dragocenimi kronami. Ohranil se je tudi še zvon z latinskim napisom in letnico 1700. Nekedanji kapucinski samostan je v razvalinah; nekoliko lepega drevja, ki je senčilo negdaj samostanski vert, pa še stoji; tudi dva kanona sta ohranjena, na pol v pesku zakopana; ž njima se je menda nekedarj branil samostan pred sovražnimi napadi. V tej častitljivi cerkvi svetega Antona se je torej zopet začela obhajati sveta maša. Zamorci znajo še zdaj katoliške molitve v svojem jeziku ter jih pojo po melodiji, ki seveda ni podobna evropskim. Prefekt je dal te pesmi in molitve skerbno zbrati in zapisati. Tako se je misijon pri svetem Antonu čez mnogo let zopet začel z velikim, veselim upanjem. Da bi mogoče bilo tudi po drugih krajih zopet ga začeti, kjer ljudstvo ravno tako silno želi mašnikov! 13. malega serpana 1880 je dobil sadanji prefekt P. Karij (Carrie) iz San Salvadórja od tamkajšnjega kralja Dom Pedra pismo, v katerem lepo prosi novih dušnih pastirjev za svoje podložne. „Silno žal mi je“, tako piše ta zamorski kralj, „da mi Vaša vzvišenost ne more poslati mašnikov, ki bi prevzeli skerb za cerkev sansalvadórsko in podučevanje mojih podložnih. Kar se nas tiče, mi se spominjamo dobro, kako ob času našega prednjika Don Žoana I. in sinu njegovega Don Aljfonza I. kristijani na Kongu nigdar niso bili brez mašnikov. Potrebno je (in za terdno tega upam od Vaše vzvišenosti), potrebno je, da nam pošljete nekoliko mašnikov. — Vaš spoštovanja polni in vdani prijatelj Dom Pedro V. kralj konški.“

Kaker bi radi vstregli misijonarji takim milim prošnjam, ni jim mogoče, ker nimajo ljudi, ki bi jih poslali, zlasti zdaj, ko jih skerbi, da ne bi zamudili zavarovati si pota v notranjo Afriko, ki se po reki Kongu v poslednjem času naglo odpira. Tek te reke je bil sicer že v prejšnjih stoletjih znan misijonarjem in tudi tergovcem portugiškim; ali pozneje se je stvar tako pozabila, da ga

je v poslednjem času slavni amerikanec Henrik Sténlij (Stanley) moral zopet najti in naznaniti svetu. Kakih 80 zemljepisnih milj od svojega iztoka v morje se zbira ta reka v znamenito jezero, ki se po ravno imenovanem odkritelju imenuje „Sténli-Púl“ (Stanley-Pool, Sténlijevo jezero). Od morja atlantskega se do tega jezera z ladjami ne more priti, ker so vmes na reki veliki slapi ali vodopadi; od jezera nadalje pa bi se lahko vozilo po Kongu daleč v notranjo Afriko v velike, lepe in jako rodovitne dežele. Zdaj gre za to, kako bi se struga vravnala pri tistih slapih, da bi bilo mogoče z ladjami črez, ali pa, kako bi se od druge strani ladjam pot odperl do Stenli-Pula. Po Kongu bi bilo seveda najbliže; to pot skuša torej omogočiti Sténlij; francoski odposlanec Brazza pa hoče reko Ogovejo zvezati s Kongom ter tako sicer daljši pa lažji pot odpreti do Stenlijevega jezera in dalje v notranje dežele. Francozje bi se namreč radi polastili vseh tistih velikih dežel ob Kongu. Seveda bo malo težavno, ker jim jih angleži ne privoščijo. Naj se pa zgodi tako ali tako, to je videti gotovo, da bo pri Stenlijevem jezeru prej ali potlej se vzdigovalo veliko tergovsko mesto, ki bo tako rekoč ključ vse notranje Afrike. Katoliški misijonarji so se podvizali torej, da jih ne bi, kaker v mnogih krajih, tako tudi tukaj prehiteli protestantovski, ter so skušali zagotoviti pri Stenlijevem jezeru novo misijonsko postajo. Misijonar, ki je bil tja poslan, je sklenil s prvim glavarjem tistega kraja pogodbo ter izbral in v posest vzel zemljo za naselitev. Začel se ta misijon do zdaj seveda najberž še ni.

Pomeknimo se nekoliko dalje proti jugu. Tu nahajamo portugiško posestvo, ki ima svojo škofijo v glavnem mestu San Pavlu de Laonda. Vender se nič posebno veselega ne bere o tej škofiji; oznanjevanje svete vere portugizi zanemarjajo, ali celo ovirajo in zaderžujejo.

Onkraj portugiškega posestva je zopet nov misijon skupščine svetega Duha in svetega serca Marijinega, apostoljska prefektura Simbebázija (Cimbebas), vstanovljena z dekretom od 28. malega travna 1879. Sega od reke Kunene do reke Oranje. Kralj Kipandeka v vasi Okiveri je misijonarja lepó sprejel, po evropejsko opravljen. Ker ni mogel lahko izgovoriti in zapomniti si imena njegovega, mu je rekel naposled le „tati“ (oče) ter mu obljubil lep kos zemlje, ako pri njemu ostane. Tudi v nekem drugem kraju, Omaruru imenovanem, kjer že nekaj katoličanov prebiva, so se naselili; ali protestantovski misijonarji niso mirovali, dokler jih niso izgnali.

Najjužniša afrikanska dežela je angleška Kaplandija ali Képlend, z glavnim mestom Képtávnom. Velika večina prebivavstva te dežele je protestantovske vere. Mnogi prvotni prebivavci so še ajdje; mej priseljenci in njih mlajšimi je tudi precej mohamedancev, če dalje več pa katoličanov. Kaplandija je razdeljena v tri apostolske vikarijate, zapadni, srednji in vshodni. Apostolski vikarij prvega ima sedež v Képtávnnu, kjer je mej kakimi 30 tisočami prebivavcev katoličanov okoli pet tisoč. Srednji vikarijat, vstanovljen leta 1874, ima glavni sedež v Džórdžtávnnu; oskerbljuje ga lijonski seminar za afrikanske misijone. K temu vikarijatu pripada tudi mali otok svete Helene v atlantskem morju, sloveč po Napoleonu I., ki je leta 1821 tamkaj v pregnanstvu vmerl. Vshodni vikarijat obstoji od leta 1847; katoliško življenje in katoliške naprave pa so se tam posebno povzdignile poslednja leta, kar je apostolski vikarij škof Rikards. Ta mnogozaslužni misijonar je mej drugim v Gréhemstávnnu, kjer je sedež škofije, vstanovil vikše katoliške šole, „Sv. Ajdana kolegij“, ter sezidal lepo škofijsko cerkev. Da bi pomagali spreobračati in omikati sosednje Kafre, je poklical v novejšem času trapiste iz Bosne.

Na severju vshodne Kaplandije so dežele Natál, Transfál, prva popolnoma, druga po zadnji vojski z Búri*) (kmeti holandskega roda) le nekako na pol angleška, in slobodna država reke Oranje. Vse tri so obsežene v apostolskem vikarijatu natálskem, z glavnim sedežem v Pietermaritzburgu. Misijonarijo tu obláti neomadežanega spočetja, kar je tudi, kaker mnoge druge, francoska misijonska skupščina. Znameniten misijon imajo mej Bazuti, z glavno postajo v vasi „Motsi-va-ma-Jezus“ (t. j. vas matere Jezusove), kjer je zadosti velik samostan redovnic bordóških, sester svete družine, ki odgojujejo žensko mladino. Neka druga postaja, Roma imenovana, ima faro, dve šoli in obširno gospodarstvo, ki ima vzdrževati misijon.

V vseh štirih vikarijatih južnega konca afrikanskega, trijeh képlendskih in natalskem, bi vtegnilo biti zdaj okoli 20000 katoličanov.

Od natalskega vikarijata proti severju v notranji Afriki, mej Simbebazijo na zapadni in portugiškim primorjem na vshodni strani, je novi, veliki misijon zambeški, leta 1877 izročen družbi Jezusovi (jezuitom). Iz Gréhemstávnna v vikarijatu škofa Rikardsa,

*) B o e r se po holandsko piše, pa izgovarja „b ú r“.

keteri je prvi sprožil vstanovitev tega misijona, so se misijonarji odpeljali 16. malega travna 1879 ob šestih zvečer sè štirimi velikimi vozovi; osem parov volov je bilo vpreženih v vsakega. Čez štiri mesece, 17. velikega serpana, so prišli do reke Tati, kjer so vstanovili svojo prvo postajo. Protestantje pa so tudi v teh krajih vže prehiteli katoličane. Misijonarji so bili mejpotoma v mestu Šošong, ki je vsaj na videz popolnoma protestantsko. Kralj je neki Khama, goreč kristijan (protestant seveda) in, kakor jezuiti sami priznavajo, na vsak način spoštovanja vreden mož, mej vsemi knezi v črni koži, kakor pravijo drugi popotniki, edini resnični plemenitaš. Zvest svojemu prepričanju ni dovolil, da bi se bili v njegovem mestu naselili katoliški misijonarji. Poslovali so se od njega težkega serca ter šli več ko sto ur nadalje proti severju iskat trinoškega kneza matabelskega, Lo Bengula po imenu. Lo Bengula je v tistih krajih najmočnejši kralj, terd ajd, ki je stanoval, ko so naši misijonarji tja prišli, v mestu ali vasi Ngobuluvéjo (Gubuluwayo pišejo angleži). Tam so kupili po dovoljenju kraljevem primeroma dobro stanovanje za 5000 goljdinarjev. Ali preden je leto poteklo, je kralj zapustil tisti kraj ter s celo svojo vasjo preselil se daleč proč in misijonska postaja je ostala sama v puščavi. Tretja znamenita postaja tega misijona je Pandamatenka, že blizu velike reke Zambezi, po kateri se misijon imenuje. Četerta je imela biti še naprej prav poleg reke proti vshodu v vasi kralja Movemba; peta daleč proč na južno-vshodno stran blizu portugiškega primorja v vasi kralja Umzila. V poslednjih dveh sta vboga misijonarja vmerla, preden sta mogla kaj začeti. *) — Jesen leta 1881 je šel apostoljski prefekt Depeljšén (Depelchin) tako rekoč na ôgledi tudi na severno stran reke Zambezi v kraljestvo Mambunda-Marotse. Mladi kralj Lebushi, čedno po evropsko oblečen, ga je sprejel z veliko prijaznostjo ter mu z veseljem dovolil dve postaji vstanoviti v njegovem kraljestvu. — Vse je potemtakem šele v prvem začetku in vendar koliko je stalo truda in težav! Tudi življenje je moralo darovati vže šestero misijonarjev vsled bolezní, onemoglosti ali nesreče v tako kratkem času! Ali vsega tega se ne vstrašijo pogumni oznanjevalci svete vere Kristusove.

Misijon gorenjega Zambézija ima seči na vshodu, kakor smo omenili, do portugiškega primorja. To primorje stoji pod posebnim

*) Nadrobno je vse to popisano v jako mikavni knjigi: „Vom Cap zum Sambesi, von J. Spillman S. J. Freiburg, Herder 1882.“

prelatom ali cerkvenim častnikom mozambiškim, pa se je ko nov misijon Dolenjega Zambezija leta 1881 tudi jezuitom izročilo. Ravno tega leta so prevzeli prvo misijonsko postajo v Mavpeji, majhinem mestu s kakimi 3000 prebivavci, zamorci in mešanci, ki so silno želeli duhovnikov.

Ne daleč od tega portugiškega posestva v indovskem morju je veliki afrikanski otok Madagáskar, zopet misijon reda jezuitskega. Madagaskar je tako dolg kaker od Dunaja do Moskve ali kaker od Karlovca do Madrida na Španskem; prostora ima ne dosti menj kaker naše cesarstvo, vendar le kake štiri milijone prebivavcev. Glavno mesto sè sto tisočami prebivavcev se imenuje Tananaríva; kraljica, ki zdaj tam vlada, je Ranovalóna II., protestantinja po veri. Tudi večina podložnih njenih so protestantje, vsaj po imenu; vendar je tudi katoličanov že dosti vmes in sicer pravih, resničnih katoličanov. V Tananarívi so štiri katoliške fare, v okolici je 12 večih misijonskih postaj in bolj oddaljenih še 5. Tudi je v Tananarívi in okolici njeni 36 katoliških šol z več ko 1600 učenci — ali prav za prav pred osem leti je bilo vse to tako, od tedaj se je katolištvo na otoku še mnogo lepše in krepkejše razevelo. Poročilo lanskega leta pravi, da imajo katoličani že 40 gotovih cerkev (zlasti prelepa je velika cerkev neomadežanega spočetja v Tananarívi) in 10 jih je v delu, kapel 118 gotovih in 40 v delu; učencev v katoliških šolah pa je 8659. Po teh številih bi smeli soditi, da je že najmanj 30 do 40 tisoč katoličanov na tem velikem in lepem otoku — pač velikanski napredek v tako kratkem času! Še le 1844. leta so namreč jezuiti začeli ta misijon in 1855. se je prva sveta maša brala v glavnem mestu. — Kako bo nadalje? V poslednjem času so se začeli nekako temni oblaki zbirati nad Madagaskarom. Dežela je, kaker smo povedali, sama svoja, ali seveda ne iz lastne moči, temuč le zato, ker na-njo dva prežita, ki je eden drugemu ne privoščita, anglež pa francoz, in kaker kaže ne bo dolgo, da se bosta zlasala za njo; potem se bo razločilo, kterega bo. Upajmo, da katolištvo ne bo škode terpelo, naj se razloči tako ali tako; misijonarji, francoski jezuiti, bi menda raji videli, da jo dobe francozje; ali francozje jezuite izganjajo in angleži jih sprejemljejo!

Madagaskar obdajejo od vshodne, severne in zapadne strani v večji ali manjši daljavi razni majhini otočiči. Najlepši in najbogatejši so Maskaréní, namreč angleški Mavricij in francoski Reünijón ali Burbón. Na Mavriciju (h kteremu bodi tu prištet

tudi precej oddaljeni Rodrigues) je prebivavec blizu 400 tisoč, mej njimi do sto tisoč katoličanov, ki imajo škofa sè sedežem v glavnem mestu Por-Luizu. Mavricijski škof se voli izmej angleških benediktinov; vendar so na otoku poleg neketerih svetovnih duhovnikov tudi drugi redovi, zlasti očetje skupščine svetega Duha in svetega serca Marijinega in jezuiti. Poslednji oznanjujejo sveto vero ájdovskim delavcem, ki iz Indije in s Kitajskega v velikih množicah prihajajo na otok. Šolski bratje in sestre Marijine uče mladino.— Podobne razmere kaker na Mavriciju so tudi na Reünijonu; prebivavec je gori blizu 184 tisoč, ki so večinoma katoličani. V glavnem mestu Sen-Denizu je škofovski sedež; redovi gori imenovani.

Od Maskarenov proti severju, na severno-vshodni strani Madagaskara, so angleški otočiči Sešéli, kjer je apostoljski vikarijat francoskih kapucinov savojske okrajine. Otočiči (kakih 30 jih je) imajo 14 tisoč prebivavcev; mej njimi je 11 tisoč katoličanov, ostali so protestantje ali ajdje.

Neznatni francoski otočiči na severno-zapadni strani Madagaskara, S v. M a r i j a, N o s i - B é in M a j ó t a, imajo apostoljsko prefekturo, kjer delajo jezuitje in očetje skupščine svetega Duha in svetega serca Marijinega.

Prav blizu bregov afrikanske celine je otok Zanzibár z glavnim mestom enako imenovanim, stolico mohamedanskega suljtana, ki gospodari tudi sosednjemu primorju. Tukaj — na severju velikega misijona zambéškega — je apostoljska prefektura skupščine svetega Duha in svetega serca Marijinega, ki je bila vže omejnena v „Cvetju“, s poglavitnimi postajami v Zanzibaru, Bagamoju Mhondi in Manderi.

Proti zapadu v notranji Afriki so potem štirje novi apostoljski provikarijati misijonarjev alžirskih Lavižerijevih, eden poleg zanzibarske prefektore ob velikem jezeru Tanganika ali Tanganjika, drugi na severju prejšnjega ob velikem jezeru Viktorija-Njanza, tretji in četerti še bolj na zapadu ob južnem in severnem gorenjem Kongu. Poslednja dva se imata še le začeti. Perva pa imata vže kakih 26 misijonarjev in pomočnikov, ki so razdeljeni na šest postaj; štiri so ob Tanganiki, namreč Mdaburu, Tabora, Udžidži in Muloneva (mej rodod Masanze), dve ob Njanzi: Mboma in Rubaga. Tanganiški misijon je dal tudi že svoje tri marternike Lavižerijemu redu; predlanskem so namreč divjaki Vabikari v Urundi vmorili dva mašnika in enega pomočnika lajaka.

Mej njanskim provikarijatom na jugu in Abesinijo na severju

je apostoljski vikarijat galaski, tako imenovan po ljudstvu Galas, ki prebiva v tistih krajih; obsega pa tudi kraljestvo Šoa ali Šova, južni del Abesinije. Vikarijat je izročén francoskim kapucinom tuluške provincije. Apostoljski vikarij je bil od leta 1846 do 1879 sloveči Viljem Massaja, kapucin turinske okrajine. Leta 1879 je dal sedanji cesar abesinski, Janez, tedaj sedemdesetletnega starčka s pomožnim škofom njegovim Torénom Kaánjem k sebi pripeljati ter ju nato izgnati iz dežele. Massaja se je vernil na Laško, Ludovika Toréna Kaánja (Taurin Cahagne) pa so imenovali sveti oče za apostoljskega vikarja. Ta zdaj od ene strani izgnan od druge skuša priti v deželo. Sicer pa pravijo lanska sporočila, da so zapodili iz Šoe tudi poslednjega kapucina, ki je še bil v deželi, patra Ferdinanda. Cerkve so zaperte, katoličani razpojeni, le neketerim domačim katoliškim mašnikom se je menda spregledalo, da so smeli ostati. Teh enega, ki je spremljal patra Ferdinanda, je škof s potrebnimi naročili nazaj poslal k zapuščenim občinam, tako da je upanje, da se vsaj tisti, ki so se dozdej pridobili za katoliško edinost, zvesti ohranijo v svoji sveti veri. Apostoljski vikarij je zdaj z neketerimi drugimi kapucini v Hararu, egiptovskem mestu onkraj Abesinije. Tam imajo neketera mladeniče iz Šoe, ki jih uče, da bodo ali mašniki ali katehisti. Glede postaj, ki jih ima ta apostoljski vikarijat zunaj Šoe, nam je le to znano, da je ena v deželi Kaffa. —

Tako smo obšli v duhu tudi staro Afriko, do zdaj mej vsemi najmanj znano veliko celino zemeljsko. Videli smo, kako se je lotila delavnost apostoljska od vseh strani, kako so ji celo v serce v razbeljeno prerili katoliški misijonarji; videli smo lepó množico pogumnih, vnetih mož in gorečih, ljubezni polnih devic, pravih junakov in junakinj kerščanskih, ki so zapustili lepa mesta in mirno, vgodno, srečno stanje v evropski domovini ter zaničevaje nevarnosti, zopernosti, smert celo darovali popolnoma življenje svoje svetemu namenu, da pripomorejo k spreobrnjenju tega nesrečnega dela sveta. Mnogo se je vže storilo, zlasti poslednja leta, še več se je začelo, še mnogo, mnogo več bo treba začeti in storiti. Žetev je velika, ali delavcev je malo, denarnih pomočkov malo in premalo. Misijonarjev več poslati, to ni v moči nas keterega; le prositi moremo in moramo gospoda žetve, da bi poslal delavcev v svojo žetev. Kar se tiče denarnih pripomočkov, pa ni lahko odraščenege katoličana, ki bi čisto nič, niti peneza, niti vinarja ne mogel vterpeti za tako blag namen. Seveda je žalostno, da ravno

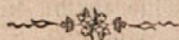
tisti, ki bi največ mogli, navadno najmanj store. Ali tolikanj več je zasluženje vbozega, ki sam potreben, sam siromak vender misli na še večjo potrebo in siročino tistih, ki po duši vedno še „sedé v temi in smertni senci“, po telesu pa ž njimi terdoserčni, trinoški ljudje ravnaajo kaker z neumno živino — in še hujše. Le na kratko hočemo tukaj omeniti, kar poroča kardinal Lavižerij o kupčiji sè sužnjimi, ki, drugod povsod odpravljena in prepovedana, v Afriki še vedno cvete, kervavo cvete! Poglavitni pospeševavci te kupčije so mohamedanci; ali, kaker se terdi, žalibog! tudi neki ljudje, nočemo jih katoličane imenovati, v zapadnem portugiskem primorju, tudi tí niso nedolžni nad toliko sramoto človeškega rodu. Včasi vjamejo le posamezne vboge zamorcee, dostikrat napadejo cele vasi. Prebivavci seveda se branijo in zgodi se, da jih pade po 20 in 30, preden dobe enega živega v roke. Neki tak človeški lovec se je hvalil, da je vbil ali kaker že bodi ob življenje pripravil 1500 ljudi in poderl 10 vasi, pa ni vjel, kaker le 15 ženskih. Kaker se je preštivililo, podavi v srednji Afriki edino lov na sužnje pol milijona ljudi vsako leto. In še srečni se morejo imenovati, kateri tako brez nadaljnega terpljenja izgubé življenje. Nalovljene vklepajo v ketine ali v nalašč zato pripravljene lesene rogovile ter obložene s težkimi bremenii gonijo po 60 do 80 dni daleč. Ako mejpotoma kateri oslabi — in koliko jih! — ter ga vse tepenje in suvanje ne spravi več po koncu, vstrelé ga ali zabodejo na mestu ter puste ležečega, kjer je padel. „Kè bi se izgubil pot v srednjo Afriko in v mesta, kjer se sužnji prodajajo“, piše Lavižerij, „lahko bi ga spet našli po kosteh zamorskih, ki so posute po njem. Vsako leto pogine tako do 400 tisoč zamorceev.“

Pa ne le katoliški misijonarji tako grozno popisujejo, kar se godi v Afriki; ravno to poterjujejo sè vso določnostjo tudi protestantovski. Sloveči Lívingston n. pr. piše: „Ko sem skušal poročati, kako se v vshodni Afriki z ljudmi ravna, nisem smel povedati vse resnice, ker sem se bal, da bi se mi ne očitalo pretiravanje; ali da odkritoserčno povem, ta stvar se ne da pretirati. Veče delati to terpljenje, kaker je, to je popolnoma nemogoče. Kar sem videl sè svojimi očmi, je tako grozovito, da si na vso moč prizadevam, kako bi si to izbrisal iz spomina. Sčasoma se mi je posrečilo, da sem pozabil najhujše vtiske; ali prizori pri suženjski kupčiji me vedno še prebujajo iz spanja v sredi noči.“

Iz takih popisov je, mislimo, zadosti očitno, koliko dobro delo stori, kedor po svoji moči pripomore, da se sužnji odkupljajo in po

kerščansko zrejajo, sploh, kedor pripomore, da se kerščanstvo in omika širi v černo, nesrečno Afriko.

Ptiči Matere Božje.

I. Lastovka.

(Konec.)

Lastovka je oznanje vavka spomladi; keder se ona prikaže, vigred ni več daleč. Marija pa duhovne spomladi ni le naznanila, temuč v resnici prinesla jo je. Zato kliče sveta cerkev 8. kimavca, ko praznuje rojstvo Marijino: „Tvoje rojstvo, deviška božja porodnica, je veselje oznanilo vesoljnemu svetu; zakaj iz Tebe je izešlo sonce pravice, Kristus naš Bog, ki je prekletstvo odvzel in blagoslov nam prinesel, smert osramotil ter nam pridobil večno življenje“. In neki cerkveni učenik piše: „Ledeno - merzla zima je ležala na zemlji, vse je bilo oterpnjeno in zamerlo, nič se ni več gibalo; pa prišla si ti, o Marija, in tvoj sladki glas je priklical spomlad in tvoj blaženi prihod je hitro napravil tisto čudovito spremembo, ki je obličje prenovila zemlji.“ —

Lastovka odhaja v topleje dežele, keder se bliža hladna jesen. Tudi Marija se boji mraza, mraza dušnega, zime, ki nastopi, ko kristijan zabrede v grehe ter v njih živi. Greh je merzli veter, ki Marijo žene od nas; ko se pa otaja sercé, ko gorké solzé operejo dušo grešnih madežev ter zopet vvanjo posije sončce posvečujoče milosti, tedaj se tudi Marija verne ter k višji ljubezni in popolni čednosti pomaga spokorniku. — Z odhodom svojim nas lahko spominja lastovka tudi, kako je Marija v nepopisljivem hrepenenju do svojega božjega Sinu zaspala v sladki smerti in nato iz merzlih krajev pozemeljskih se povzdignila v večno gorke prostore nebeške domovine.

Lastovke so spremljale in varovale Marijo na poti, kaker pobožna pravljica pripoveduje. Vzemimo si za zgled te lastovke! Varujmo vselej in povsod čast in slavo Marijino, pospešujmo in razširjajmo po moči pobožne vaje, ki jim je namenjeno češčenje, nigdar ne terpimo, da bi jo kedo vpricho nas zaničeval in žalil s kletvijo ali nemarnim izgovarjanjem njenega sladkega imena. Ako to storimo, tudi ona ne bo pozabila na nas ter bomo po pravici veljali za otroke Marijine, kaker veljajo lastovke za njene ptice.

Pred teboj klečimo, o Marija, ter te serčno prosimo, ne pri-pusti, da bi nas še kedaj merzla sapa pregrehe okužila in tebe od nas ločila. Podpiraj nas sè svojo mogočno priprošnjo, da bomo vedno živeli pod toplim soncem posvečujoče milosti božje in da bo naše serce napolnjevalo podobno hrepenenje po svetih nebesih, ka-ker ga je polno bilo tvoje sveto serce. Izprosi, da se tudi naše duše, keder dokončamo svoj tek, kaker drobne lastovice vzdignejo iz te solzne doline ter zleté v vedno prijetne pokrajine svetega raja in tam se s teboj in s tvojim božjim Sinom združijo za vse veke. Amen.

Iz pastirskega lista škofa Sélferškega. *)

Naš sveti oče Leon XIII, polni žalosti zavoljo velikih nevar-nosti, ki preté dandanašnji človeški družbi, iščejo v svojem oče-tovskem vseobsegajočem sercu zdravil zoper te glavne bolezni časa. Sè svojo globoko modrostjo iščejo studence sedanje nesreče, da bi tam zdravili, od koder bolezni izvira. In ta dva glavna studenca vsega zla sta: pokvarjena izobraženost razuma in hudobna volja. Za oboje zlo vejo sveti oče svetlu zdravilo. Mej tem ko so pred tremi leti priporočili modroslovje svetega Tomaža, da bi se um prav izobraževal, priporočajo zdaj duh serafinskega očeta Frančiška in razširjanje tretjega reda ko mogočno zdravilo zoper pokvarjeno voljo. — In res, veličasten prizor, sveto podvzetje je to! Namest-nik Kristusov opominjajo škofo, duhovne in svetovne ljudi, naj pre-mišljujejo duh svetega Frančiška ter vverstijo se pod njegovo za-stavo in potem jim zaupljivo pravijo, da bodo mogli s tem mirnim orožjem svet zopet priboriti. Zdi se skoraj, kaker bi slišali odmev tistih pomenljivih besed Kristusovih, ki jih je rekel ob svojem ča-su svetemu Frančišku: „Vstani in popravi zopet mojo hišo, kateri žuga podertija!“ ...

Jaz, predragi bratje in sinovi v Gospodu, jaz se štejem sreč-nega, da njih svetost naročajo, naj se obernem k vam s temi be-sedami. Že nad 25 let sem terciar; na sveto posvečenje sem se pripravljaj v frančiškanskem samostanu; mašnika me je posvetil škof frančiškan; eno izmej prvih svetih maš sem daroval v ime-

*) S é l f e r d (kar pišejo angleži S a l f o r d) je veliko mesto na An-gleskem s čez 170000 prebivavcev združeno sè še večim Ménčestrom (Man-chester), ki jih šteje čez 340000.

nitnem svetišču serafinskega svetnika, na gori Alverniji; večkrat sem obiskal Asiz in zdaj je ravno tri leta, kar sem na grobu svetega Frančiška cel teden v pobožnih vajah preživel. Takrat sem, koliker sem mogel goreče, molil, da bi Bog mojo škofijo in celo sveto cerkev obvaroval pred spridenostjo sveta, ter da bi od vere oddaljen svet zopet napolnil z verskim duhom in mišljenjem serafinskega očeta. Odgovor na to prošnjo nam dajajo preljubi naš svet oče Leon XIII. v svoji okrožnici.

Papežev blagoslov

za tretjerednike se sme po določilu svetega Očeta od 7. rožnega cveta 1882 samo še dvakrat na leto deliti. Ker so pa ranjki papež Pij IX, blagega spomina, s posebnim privilegijem dovolili ta blagoslov deliti tretjerednikom svetega Frančiška tudi 21. rožnega cveta, kot dan, ko so bili oni v tretji red stopili in obljube naredili, tedaj je nastala dvojba, ali je sè splošnim določilom od 7. rožnega cveta 1882 odpravljen tudi ta privilegij. Pisatelj tega se je obrnil zato v Rim s vprašanjem:

„Ali ostane tudi po razglasu od 7. rožnega cveta 1882 na praznik svetega Alojzija Goncage 21. rožnega cveta popolnoma odpustek, vesoljna odveza in papežev blagoslov v svoji veljavi kakor poprej?“

Odgovor: D a, ker se poseben privilegij more odpraviti samo s posebnim preklicem.

V Rimu 30. grudna 1882.

P. Bonifacij,
provincijal rensko-vestfalske
kapucinske okrajine.

Priporočilo.

V pobožno molitev se priporočata :

brat R o k (Janez) S t a n i č, tretjerednik goriške skupščine, in

tretjerednica K a t a r i n a B r a t k o, ki je po zglednem življenju in dolgem terpljenju vmerla 14. aprila 1883 v fari sv. Petra pri Radgoni.
